

Ziekten en plagen zichtbaar

Met uitzondering van het noordoosten was de zaaiperiode in 2001 vrij laat tot soms zelfs laat. Dit had invloed op het optreden van enkele ziekten en plagen.

Onkruidbestrijding

Op bietenpercelen die voor of in de winter geploegd waren, stond vrij veel onkruid en moest het voorjaar begonnen worden met het afbranden van dit onkruid. Telers die dat niet deden hebben tot in de zomer lopen kappen.

Een blinker is een voor rhizomanie gevoelige plant. De wat gelige planten vallen meer op, omdat de bladstelen langer zijn en meer rechtop staan

Na de late zaai bleef het op veel plaatsen vrij droog. Hierdoor kiemde er weinig onkruid, soms maar 1 of 2 per vierkante meter. Voor velen een reden met de bestrijding te wachten. Deze onkruidjes groeiden echter wel door en waren bijna niet meer te bestrijden. Het droge weer veroorzaakte bovendien een matige werking van de weinige bodemherbiciden die we nog kunnen gebruiken. Beide redenen leidden tot meer melganze-

voet en perzikkruid dan we de laatste jaren gewend waren.

Een belangrijk onkruidprobleem van 2001 was opnieuw aardappelopslag. Dit blijft een punt van aandacht voor het onderzoek. Een goede oplossing is er eigenlijk niet.

Bladluizen

Al in een vrij jong stadium van de bieten vond de vergelingsziektewaarschuwingsdienst veel bladluizen van allerlei soorten. Telers die geen Gaucho-zaad hadden gebruikt, moesten één en soms zelfs twee keer een bespuiting uitvoeren, omdat de schadedrempel van het aantal virusoverdragende luizen overschreden was. Opvallend was het grote aantal zwarte bonenluizen. Deze spelen geen rol bij de vergelingsziekte, maar plaatselijk werd de schadedrempel (75% van de planten bezet met kolonies van 200 zwarte bonenluizen of meer) voor

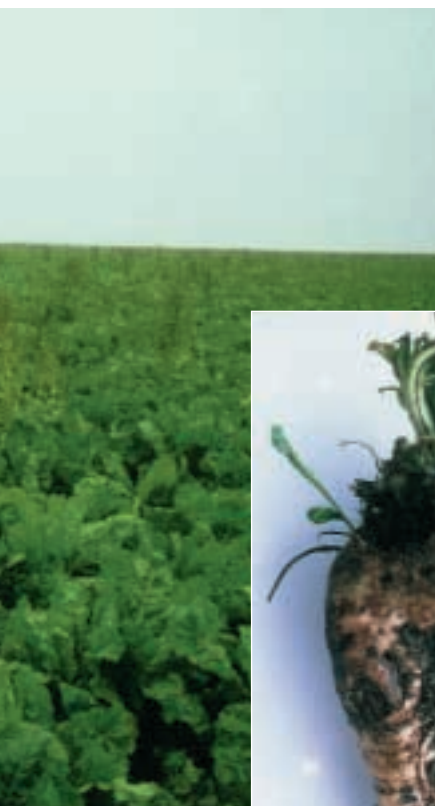
zuigschade wel overschreden en was bestrijding noodzakelijk.

Bietenwieg

Vrij vroeg zagen we ei-afzetting van de bietenwieg, gevolgd door mineergangen. Vrijwel nergens is de schadedrempel overschreden en was een bestrijding dus niet nodig.

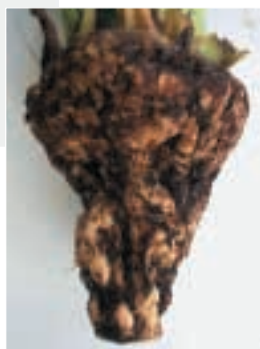
in 2001

Hakken van onkruid in zomer

De wortel is ondergronds aangetast door rhizoctonia

Insnoering door aphanomyces op oudere bieten

Wegval van planten door rhizoctonia

Wortelbrand

Vooral op de noordelijke lichte gronden, maar ook in andere gebieden, trad dit jaar veel schade op door aphanomyces. In een jong stadium veroorzaakt deze wortelbrandschimmel op de grens van grond en lucht afdraaiers. Aantastingen in een later stadium geven duidelijk ingesnoerde bieten. Vooral in het noorden komt aantasting op oudere bieten regelmatig en fors voor.

Aaltjes

De in dit voorjaar vaak hoge temperaturen zorgden ervoor dat de larven van de bietencysteaaltjes zich snel ontwikkelden. Ongeveer eind mei waren de eerst cysten al op de wortels te vinden. De schade door bietencysteaaltjes zal dit jaar waarschijnlijk meevallen doordat het regelmatig regent.

Rupsen

Half augustus kwam op vrijwel alle percelen vraat door rupsen, meestal van de Gamma-uil, voor. Deze verpopten zich echter vrij snel, voordat de schaderempel werd bereikt. De schaderempel is als ongeveer 30% van het blad weggevreten is. Ook tegen rupsen was geen bestrijding nodig.

Rhizomanie

De hoge temperatuur en de voldoende neerslag droegen er toe bij dat al vrij vroeg, soms zelfs lang voor het sluiten van het gewas, symptomen van rhizomanie zichtbaar werden. In partieel resistente rassen zijn deze vroege blinkers in de loop van de zomer verdwenen, soms zelfs doordat de planten zijn gestorven. De echte blinkers zijn in de loop van augustus gekomen. Vaak komt het voor dat de aantallen blinkers van perceel tot perceel verschillen. Dit heeft te maken met verschillen in weersomstandigheden, bodemstructuur en bemesting.

Nieuwe bodemziekte

Vorig jaar meldde het IRS dat op beperkte schaal een soort bladvergeling voorkomt, veroorzaakt door een nog onbekende bodemziekte. Vaak sterven de haarwortels, zodat de biet gemakkelijk uit de grond kan worden getrokken. Het IRS vond tot op heden alleen het bietenbodenvirus (BSBV) op de percelen waar deze nieuwe ziekte zich voordeed. Aan het eind van het groeiseizoen kan het gehele bladapparaat bruin verkleuren. Nieuwe hartbladeren ontstaan, maar worden ook weer aangetast. Deze verschijnselen deden zich hoofdzakelijk voor in een beperkt gebied in Zeeuws-Vlaanderen, maar komen nu voor in het gehele zuidwesten en incidenteel ook in het midden en noorden van het land.

Vooral rassen met resistentie tegen rhizomanie, zoals Ballerina en Cyntia blijken gevoelig te zijn. Rassen zonder een specifieke resistentie lijken nog het minste last van de aantasting te hebben.

Rhizoctonia

Door het warme voorjaarsweer sloeg rhizoctonia, vooral op de lichtere gronden, al vroeg toe. De resistente rassen zijn niet altijd bestand tegen een vroege aantasting.

Inmiddels zijn ook, door heel Nederland, bieten-gewassen te vinden met duidelijke wortelaantastingen. Percelen van 2 tot 4,5 hectare met zware rhizoctonia-schade (misoogst) komen ook dit jaar weer voor.

J.D.A. Wevers en W. Heijbroek